

Linnansaari-projekti
Anttolan koulu, Savonlinna
2.-3. luokan 19 oppilasta,
opettaja Erja Kilpeläinen
11/2015

Tiivistelmä

Keväällä 2015 Anttolan koulun 1.-2. luokkalaiset tutkivat lähiseudun metsiä. Koulusta noin 50 kilometrin päässä sijaitseva Linnansaaren kansallispuisto olisi kiinnostanut kovasti lapsia, mutta kevään aikana ei järjestynyt mahdollisuutta tutustumisretkeen.

Syksyllä, kun samat oppilaat olivat siirtyneet 2.-3.luokkalaisiksi, nousi jälleen esille halu mennä käymään Linnansaaren kansallispuistossa. Retkeä ruvettiin suunnittelemaan ja rahoitus sitä varten saatiin järjestymään.

Ennen retkeä oppilaat kirjasivat ylös kysymyksiä, joihin he halusivat saada vastauksia. He luokittelivat kysymykset neljään ryhmään:

- 1) Kysymykset, joihin löytyy varmaan vastaus Linnansaaren retkeltä,
- 2) Kysymykset, joihin löytyy vastaus netistä tai kirjallisuudesta,
- 3) Kysymykset, joihin voisi saada vastauksen asiantuntijalta ja
- 4) Kysymykset, joita ei voi jostain syystä ratkaista/eivät ole järkeviä.

Retkellä lapset tarkkailivat ympäristöään ja keräsivät kuvamateriaalia jatkotyöskentelyä varten.

Koululla retken aikana saatua materiaalia työstettiin esim. valmistamalla lyhytelokuva retkestä YouTubeen, tekemällä ryhmätöitä esille nousseista aiheista ja tekemällä kuvaesityksiä.

Lopputuotoksena syntyi www.openmetsä.fi sivustolta löytyvä Linnansaari-pohja, johon lapset ovat linkittäneet mm. omat PowerPoint esityksensä, valokuvia, draama-tuntien tuotoksen, asiantuntijan ottamat pallopanoraamakuvat sekä koulumme muiden luokkien samaan aihepiiriin kuuluvia töitä.

Tärkeintä projektissa ei kuitenkaan ollut itse lopputuotos vaan matka, joka yhdessä kuljettiin. Mukaan tarttui Linnansaari-tietouden lisäksi roimasti ryhmätyö- ja ICT-taitoja sekä tunne omasta asiantuntijuudesta ja asiantuntijuuden jakamisesta muille oppilaille, opettajille, vanhemmille ja kansainvälisille ystäville.

Sisällys

1. Johdanto
2. Retken suunnittelua
3. Retkellä Linnansaaren kansallispuistossa
4. Materiaalin työstäminen
  - 4.1. GoPro-kameralta YouTubeen
  - 4.2. Valokuvista PowerPointiin
  - 4.3. Draamasta digikirjaan
  - 4.4. Thinglink projektin kasaajana
  - 4.5. Projektin esittely
5. Pohdintaa

Lähteet

Liitteet

1. Johdanto

Keväällä 2015 Anttolan koulun 1.-2. luokkalaiset tutkivat lähiseudun metsiä. Koulusta noin 50 kilometrin päässä sijaitseva Linnansaaren kansallispuisto olisi kiinnostanut kovasti lapsia, mutta kevään aikana ei järjestynyt mahdollisuutta tutustumisretkeen retken kustannusten vuoksi.

Syksyllä, kun samat oppilaat olivat siirtyneet 2.-3.luokkalaisiksi, nousi jälleen esille halu mennä käymään Linnansaaren kansallispuistossa. Retkeä ruvettiin suunnittelemaan ja rahoitus sitä varten saatiin järjestymään Itä-Suomen yliopiston Openpolkuja – hankkeen kautta.

Ennen retkelle lähtöä, Linnansaaren historiaan tutustuttiin opettajan tekemän tietopaketin pohjalta. (Vauramo, A. 1994 pohjalta koottu tiivistelmä.) Tämän jälkeen oppilaat kirjasivat heillä olevan tiedon ajatuskartan muotoon sekä kirjoittivat ylös kysymyksiä, joihin he haluaisivat löytää vastauksen. Kukin lapsi mietti, millä tavoin kysymyksiin voisi löytää vastauksia ja luokitteli kaikki syntyneet kysymykset neljään ryhmään:

- 1) Kysymykset, joihin löytyy varmaan vastaus Linnansaaren retkeltä (esim. Onko Linnansaaressa leikkiäpuistoa?),
- 2) Kysymykset, joihin löytyy vastaus netistä tai kirjallisuudesta (esim. Kuinka paljon norppia on Linnansaaren lähettävillä?),
- 3) Kysymykset, joihin voisi saada vastauksen asiantuntijalta (esim. Miten Linnansaari on muotoutunut?) ja
- 4) Kysymykset, joita ei voi jostain syystä ratkaista/eivät ole järkeviä (esim. Miten iso se linna on? Saaressa ei ole linnaa).

Itse retkellä kerättiin runsaasti materiaalia. Retken jälkeen kerätyistä materiaaleista, netistä ja kirjoista etsityn tiedon ja asiantuntijavastauksen perusteella valmistettiin koulussa esimerkiksi luokan yhteinen pienoiselokuva YouTubeen ja pienryhmissä tehtyjä kuva- ja PowerPoint-esityksiä. Tuotokset koottiin Thinglink-sovelluksen avulla yhdeksi kokonaisuudeksi, joka on nähtävillä openmetsän sivuilla. Projekti esitetään myös joulukuussa 2015 Itä-Suomen yliopiston Savonlinnan kampuksella lasten konferenssissa sekä koululla vanhemmille järjestetyssä tilaisuudessa.

2. Retken suunnittelua

Oppilailla oli kova halu päästä tutustumaan Linnansaaren kansallispuistoon ja kun saimme retken rahoituksen kuntoon, pääsimme puolen vuoden odottelun jälkeen oikeasti suunnittelemaan retkeä.

Tutkailimme pitkänajan sääennusteita ja valitsimme retkipäiväksi keskiviikon 16.9. Sovimme yhdessä, että otamme mukaan tabletit valokuvien ottamista varten ja GoPro-kameran reitin kuvaamista varten. Mukaan sai ottaa myös omia mobiililaitteita. Perinteisiä muistiinpanovälineitä, kynää ja paperia, ei otettu mukaan. Lisäksi sovittiin sopivasta vaatetuksesta ja eväistä.

Openpolkuja-hankkeen kautta saimme mukaamme myös MTT Petteri Vannisen Itä-Suomen yliopistolta ja ammattivalokuvaaja Timo Kilpeläisen LUKE:lta.

Samalle retkelle oli lähdössä myös koulumme viidesluokkalaiset opettajansa kanssa. Linnansaareen halusi tutustua myös opettaja, joka opettaa 3. luokkalaisten äidinkieltä ja jonka oli tarkoitus olla mukana projektin myöhemmissä vaiheissa. Niinpä opettajat kävivät etukäteen tutustumassa retkikohteeseen. Tutustumisretki oli tarpeen, sillä sen perusteella osasimme valita sopivan mittaisen retkireitin ja huomasimme, että metsä suorastaan kuhisee hirvikärpäsiä!

Tästä tutustumisretkestä viisastuneena kehoitimme kaikkia lapsia pukeutumaan retkelle hirvikärpäset huomioon ottaviin varusteisiin.

3. Retkellä Linnansaaren kansallispuistossa

Pitkänajan sääennusteet muuttuivat ja retkipäivälle olikin luvassa vesisadetta. Retkeä ei enää voinut perua, koska kyydit, eväät ja asiantuntijat oli jo tilattu. Kaikki varustautuivat sateen ja hirvikärpäsien varalle ja matkaan lähdettiin iloisin, mutta jännittynein mielin. Mitä kaikkea tulisikaan tapahtumaan?

Alkumatka matkattiin tilausbussilla ja Oravissa nousimme kahteen veneeseen. Venematka, 6 km, sujui vauhdikkaasti kohtuullisen kovassa aallokossa.

Perillä Linnansaarella pukeuduttiin hirvikärpäsasuusteisiin ja lähdettiin kiertämään reilun kahden kilometrin luontopolkua. Koko matkan Oravista Linnansaareen ja luontopolun ajan kuvasimme matkaa GoPro kameralla. Lisäksi lapset ottivat kolmella tabletilla kuvia. Kuvaajia vaihdettiin aina halun mukaan. Kuvia otettiin runsaasti ja tehtiin paljon havaintoja. Yhteisesti pysähdyttiin keskustelemaan vain opastaulujen kohdalle. Polun kiertämisen jälkeen tutustuimme vielä Linnansaaren torppaan, jossa aikanaan oli elänyt mm. metsänvartija perheineen. Asensimme myös riistakameran torpan taakse, pellon reunaan.

Nuotion ääressä keskusteltiin vapaasti tehdyistä havainnoista, paistettiin makkaraa, syötiin eväitä ja nypittiin toisistamme hirvikärpäsiä (kuin pienet apinat).

Vasta kun matkasimme veneellä takaisin Oraviin, alkoi sataa. Luontohavainnot kruunasi paluumatkalla, aivan lähietäisyydeltä, tien ylittänyt komea hirvi.

4. Materiaalin työstäminen

Retken jälkeen tutustuimme koululla kerättyyn materiaaliin ja mietimme, miten saisimme mahdollisimman hyvin kerrottua vanhemmille, muiden luokkien oppilaille ja openmetsän käyttäjille, kuinka hieno paikka Linnansaaren kansallispuisto on.

4.1. GoPro-kameralta YouTubeen

Venematkamme Linnansaareen alkoi Oravista. Oravissa, ennen veneisiin nousua käynnistimme GoPro-kameran. Meillä ei ollut aiempaa käyttökokemusta tästä kamerasta ja sen vuoksi venematkan kuvaaminen ei onnistunut oikein hyvin – kuvassa näkyi pääosin vain vähän päitä ja taivasta. Linnansaareen rantauduttuamme puimme ylle hirvikärpäsvaatetuksen ja samalla huomasimme, että kameraa piti kääntää osoittamaan alemmas. Kamera oli päällä koko luontopolun ajan. Kuvaaminen loppui aivan reitin loppupuolessa, kun kamerasi akku loppui.

Kuvamateriaalia tuli yli kaksi tuntia. Jokainen ymmärsi, ettei kukaan ulkopuolinen jaksaisi katsoa koko filmiä läpi, vaan että sitä pitäisi lyhentää. Päädyimme ratkaisuun, jossa jokainen oppilas sai muistitikulla kotiin katsottavaksi 12 minuutin pätkän filmistä ja hänen tuli etsiä siitä 12 mielestään parasta ja tärkeintä sekuntia ja merkitä valitut sekunnit paperille. Tehtävä oli lapsista mieluinen ja

vanhemmiltakin tuli hyvää palautetta – saivathan hekin osallistua lapsille tärkeään projektiin tämän kotitehtävän muodossa.

Kun kaikki olivat suorittaneet ”parhaiden sekuntien metsästyksen”, koottiin koulussa elokuvaohjelmalla yhteinen elokuva, jonka pituudeksi tuli noin viisi minuuttia. Valmis tuotos siirrettiin YouTubeen <https://youtu.be/N0dQ3oAH3BI> kaikkien katsottavaksi. Elokuvalinkki jaettiin vanhemmille ja luokkamme blogin <http://openforestanttola2-3.blogspot.fi> kautta. Blogi perustettiin tämän projektin aikana ja sen tarkoituksena on olla keskustelulinkki New Hampshiressä olevan koulun oppilaiden kanssa. Lapset olivat tyytyväisiä lyhytelokuvaamme, samoin vanhemmat. Blogin pitäminen on lapsista erittäin mieluista ja sen päivittäminen joko suomeksi tai englanniksi on aina järjestäjän kunniatehtävä.

4.2. Valokuvista PowerPointiin

Retken aikana lapset ottivat kolmella yhteisellä tabletilla useita satoja valokuvia. Kuvat katsottiin yhdessä läpi. Epätarkat ja ”vahingonlaukaukset” poistettiin ja loput kuvat siirrettiin Dropboxiin.

Retken jälkeen lapset saivat miettiä, mihin Linnansaareen liittyvään asiaan he haluaisivat tutustua ja perehtyä paremmin. Esille nousi viisi eri asiaa: saimaannorppa, kalasääski, hirvikärpänen, myrkylliset kasvit sekä yhdistelmä arkeofyytit ja kaskeaminen. Oppilaat jakautuivat haluamiinsa ryhmiin ja näissä ryhmissä työskentelyä jatkettiin.

Ennen varsinaisiin ryhmätöihin paneutumista, lapset halusivat tehdä kuvaesitykset WeVideo-sovelluksella. Kuvaesitykset katsottiin yhdessä ja jokainen ryhmä perusteli, miksi olivat valinneet juuri kyseiset, max 20 kuvaa, esitykseensä.

Tämän jälkeen ryhmätyöskentelyä jatkettiin oman, varsinaisen aiheen parissa. Ryhmät saivat itse päättää, millä tavoin tekisivät ryhmätyönsä. Lapset olivat juuri äskettäin nähneet PowerPoint-esityksen ja he olivat kuulleet, että isommat oppilaatkin olivat käyttäneet kyseistä ohjelmaa ICT-tunneilla. Tästä syystä jokainen ryhmä päätyi PowerPoint esitykseen oman ryhmätyönsä esittämisessä. Ryhmät etsivät tietoa netistä, pääosin Googlettamalla ja tämän lisäksi käytössä oli koulun kirjaston kirjat. Koska oppilailla ei ollut tekijänoikeuksia muiden ottamiin kuviin, päädyimme siihen, että käytetään vain joko itse ottamia tai itse piirtämiä kuvia. Kun esitykset olivat valmiita, katsottiin ne yhdessä dokumenttikameran kautta. Kaikki ryhmät olivat oikein tyytyväisiä esityksiinsä. Olivathan he aivan itse opetelleet käyttämään PowerPointia – opettaja vain oli kertaalleen neuvonut, miten halutut kuvat haettiin Dropboxista.

4.3. Draamasta digikirjaan

Koulumme toinen opettaja opettaa kolmannelle luokalle osan äidinkielen tunneista ja näiden tuntien yhtenä painopistealueena on draama.

Linnansaaren retken jälkeen opettaja ja oppilaat keskustelivat torpasta ja sen aiemmista asukkaista. Keskustelu perustui aluksi faktatietoon, jota oli saatu jo ennen retkeä ja retken aikana. Lisäksi Googlen kautta tutustuttiin torppareiden elämään, oloihin ja pukeutumiseen.

Torpalta otettuja kuvia laitettiin näkymään dokumenttikameran kautta taululle ja oppilaat pukeutuivat vanhoihin vaatteisiin. Yhdessä ideoitiin erilaisia tilanteita, joita olisi aikoinaan voinut olla. Tilanteita kuvattiin tabletilla. Otoksia katsottiin yhdessä useaan otteeseen ja alettiinideoimaan kuvien ympärille tarinaa eli käytettiin prosessidraaman keinoja. Kaikkein eniten lapsia inspiroiva kuva oli läpikuultavasta tytöstä uunin luona otettu otos.

Tästä kuvasta tarina sai nimensä: ”Metsänvartijan torpassa kummittelee”. Yhdessä valittiin tarinassa käytettävät kuvat ja ideoitiin juoni sekä tehtiin käsikirjoitus. Lopullinen tuotos tehtiin PowerPoint esitykseksi, joka on nähtävissä osoitteessa <https://youtu.be/1sw5cqmW4s0> . Kirja on myös linkitetty koontakuvaan, josta enemmän seuraavassa kappaleessa.

Digikirjan lisäksi lapset harjoittelivat laulamaan englanniksi ”Mary had a little lamb” ja laulusta tehtiin pieni musiikkivideo, joka löytyy osoitteesta <https://youtu.be/BSraBEChhWY>

4.4. Thinglink projektin kasaajana

Mietimme yhdessä, kuinka voisimme saada kaikki esitykset helposti yhteen paikkaan, jossa niihin voisi tutustua kaikkiin kerralla. Oppilaat olivat aiemmin tutustuneet Thinglink-sovellukseen ja se vaikutti heistä hyvältä vaihtoehdolta tähän tarkoitukseen.

Tilasimme kuvataidealan opiskelijalta, koulumme entiseltä oppilaalta, piirretyn pohjakuvan Linnansaaren torpan pihapiiristä Thinglink-alustaksi.

Tähän kuvaan sitten linkitettiin jokaisen ryhmän PowerPoint-esitys, jonkin verran valokuvia, valokuvaajan ottamat pallopanoraamakuvat, kolmannen luokan tekemä draamaosuus sekä linkkejä muiden koulumme luokkien tekemiin samaan aihealueeseen liittyviin projekteihin. PowerPoint esitysten siirtäminen ei aluksi meinannut onnistua, mutta onneksi saimme ongelmaan asiantuntija-apua. Asiantuntija neuvoi tokaluokkalaisille, kuinka siirtäminen tuli tehdä (avaa oma PowerPoint-esitys, tallenna se uudestaan eri muodossa, avaa YouTube, lataa esitys sinne, kopioi osoite, avaa Thinglink, muokkaa, aseta, liitä osoite, Save Tag, Save Image). Seuraavalla tunnilla tokaluokkalaiset sitten neuvoivat itsenäisesti ja ylepeydestä loistaen saman asian kolmasluokkalaisille. Ja joitakin viikkoja myöhemmin lapset saivat opettaa saman asian myös erälle koulumme opettajalle. Thinglink-sivulta löytyy myös linkki riistakameraan, josta seuraamme eläinten elämää ja vuodenaikojen vaihtelua <http://openforestlinnasaari.blogspot.fi>

Thinglink-koonta löytyy sivulta [www.....](http://www.openforestlinnasaari.fi)

4.5. Projektin esittely

Suurin osa Linnansaari - projektin tuotoksista on nähtävillä openmetsän sivuilla.

Lisäksi lapset saavat esittää oman työnsä Lasten Konferenssissa Itä-Suomen yliopiston Savonlinnan kampuksella joulukuussa 2015. Paikalla on useita lapsiryhmiä, vanhempia, yliopiston opiskelijoita ja kaupungin päättäjiä.

Joulukuussa järjestetään omalla koululla myös tilaisuus, jossa esitellään koulussamme syksyn aikana tehtyjä projekteja ja tuotoksia. Luokkamme esityksenä on tämä Linnansaari-projekti, jota esitellään mm. PowerPoint –esityksen avulla. <https://youtu.be/r7REaR1P4Qo> Paikalla on myös lehdistö.

5. Pohdintaa

Tämä projektin aihe nousi lasten toivomuksesta ja kiinnostuksesta Linnansaaren kansallispuistoa kohtaan. Koska aihe oli lasten valitsema ja he saivat hyvin pitkälti myös päättää, kuinka projekti eteni, pysyi heillä koko ajan mielenkiinto aihetta kohtaan yllä.

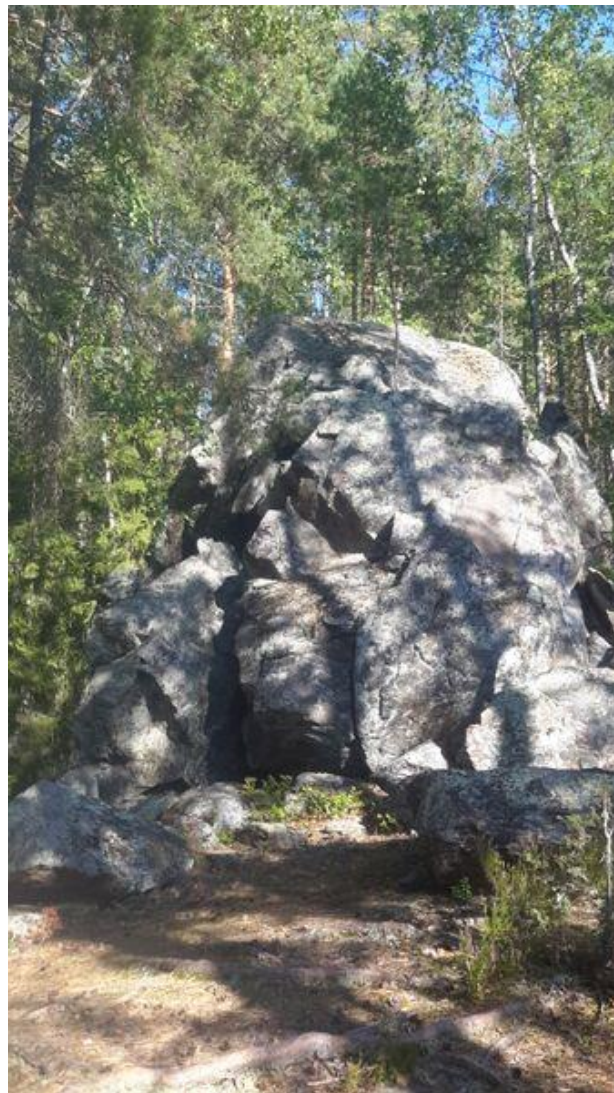
Lapset oppivat projektin aikana etsimään tietoa niin luonnosta kuin netistä ja kirjoistakin. Heidän ICT- ja ryhmätyötaitoinsa kehittyivät ja heistä tuli oman alueensa asiantuntijoita. Asiantuntijuuden jakaminen lopputuotoksessa, lasten konferenssissa ja vanhemmille järjestettävässä illassa ovat tärkeä osa tätä projektia. Erittäin motivoivana lapset kokivat myös sen, että heidän tuotoksiaan katseltiin myös Amerikan mantereella, New Hampshiressa, olevassa koulussa.

Lähteet

- Hyvärinen H., Kunnasranta M., Nieminen P. & Taskinen J. Hyle, Saimaan oma norppa. 2004. Hämeenlinna. Tammi.
- Järvinen A. Maakuntalinnut. 1995. Keuruu. Otava.
- Laine L.J., Kalliola Iiris. Suomen lasten Luontokira. 2011. Keuruu. Otava.
- Taskinen J. Paluu Saimaalle. 2009. Porvoo. WSOY.
- Taskinen J. Unelma Saimaasta. 1998. Porvoo. WSOY.
- Vauramo A. Linnansaaren torppa. 1994. Vantaa. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja Sarja A No29
- Wikipedia
- www.luontoon.fi/linnansaari

Liitteet

Liite 1. Kysymysten koonta lomake

Liite 2a. Oppilaan A ja B ajatuskartat projektin alussa

2b. Oppilaan A ja B ajatuskartat projektin lopussa